

“Daar ben ik niet blij mee”

Extensieve melkveehouder Rona Uitentuis over de fosfaatrechten

50 melkkoeien en 28 hectare land, het bedrijf van de familie Uitentuis in het Noord-Hollandse Middenbeemster is op het gebied van fosfaatrechten in balans. Toch moeten ook zij diep in de buidel tasten als ze in de toekomst meer koeien willen houden. “Dat is iets waar ik niet blij mee ben”, aldus Rona Uitentuis (31). Ondanks dat ze er niet blij mee is, ziet Uitentuis de fosfaatrechten als een vraagstuk waar ze liever zelf het antwoord op geeft. “We kunnen in onze sector naar elkaar blijven wijzen, maar het is beter om onze tijd te steken in het bedenken van een goede oplossing.” Samen met veehouders, bollenboeren en akkerbouwers onderzoekt de jonge melkveehouder de mogelijkheden voor samenwerking in de provincie Noord-Holland.

Tekst: Ellen van den Manacker

Tijdens haar studie politicologie kwam Rona erachter dat het ouderlijk melkveebedrijf voortzetten meer in haar straatje paste. Inmiddels zit ze in maatschap met haar ouders en broer. Naast het melken van vijftig koeien maakt de familie Uitentuis Messeklever, een kaassoort dat zijn oorsprong kent in Noord-Holland. Ook fungeert het bedrijf als dagbesteding en kunnen gasten een workshop kaasmaken volgen of kleiduivenschieten. “De koeien zijn en blijven de basis van ons bedrijf”, verzekert Rona.

“Daar ben ik niet blij mee”

Jarenlang was de vader van Rona in de veronderstelling dat hij geen opvolger had. De broer van Rona besloot vijf jaar geleden in de VOF te stappen. Rona volgde drie jaar later. “Daar

door is er beperkt grond aangekocht en geen nieuwe stal gebouwd”, vertelt de jonge ondernemer. Aankomend jaar wil de familie zich richten op het maken van plannen voor nieuwbouw. Met het neerzetten van een nieuwe stal wil Uitentuis gematigd groeien. “We hopen in de toekomst zestig koeien te melken met een melkrobot”, legt Rona uit. Ondanks dat de 28 hectare die om het bedrijf van Uitentuis ligt genoeg is om 60 koeien op te laten grazen, zal het familiebedrijf in de toekomst extra geld moeten neerleggen voor hoge grondprijzen en de aankoop van fosfaatrechten. “Daar ben ik niet blij mee”, zegt Uitentuis stellig. “Natuurlijk is het afwachten hoe de invulling van de fosfaatrechten zal zijn. Het lijkt erop dat wij als extensieve veehouder te maken krijgen met een generieke korting, afkomen voor iedereen. Terwijl wij prima bezig zijn. Als extensief bedrijf zijn wij maatschappelijk gewenst. Het zou jammer zijn als jonge melkveehouders

door de fosfaatrechten niet kunnen ontwikkelen”, zegt Uitentuis.

Focus op overschot

Geheel onverwachts kwamen de fosfaatrechten niet. Rona: “De overheid heeft tijdig aangegeven dat het fosfaatplafond bijna was overschreden en dat daar regels voor zouden komen. De discussie over die nieuwe regelgeving heeft lang geduurd. Het is goed dat er nu enigszins duidelijkheid is.” Uitentuis had liever gezien dat de overheid zich focuste op overschot in plaats van productie. “De overheid telt staarten en doet dit maal de gemiddelde uitstoot per koe. Ze kijken niet wat er van die uitstoot in de bodem overblijft”, zo geeft de bedrijfsopvolger aan. “Daarnaast vind ik het niet meenemen van mestverwerking in de regelgeving een gemiste kans. Mestverwerking is een goed alternatief voor de problematiek. Het bewijst dat er ook andere oplossingen

Rona Uitentuis
Middenbeemster
31 jaar
Lid van AJ Purmerend
Bestuurslid bij HAJK

"Het zou jammer zijn als jonge melkveehouders door de fosfaatrechten niet kunnen ontwikkelen"

zijn om hetzelfde probleem te tackelen", aldus Uitentuis.

Hoge kosten

De melkveehouder vreest dat de fosfaatrechten een extra investering worden voor jonge boeren. "Door de bedrijfsovername zitten jonge ondernemers al diep in de schulden. Wij zitten niet te wachten op extra wetgeving die ons op nog hogere kosten jaagt", aldus Rona. Tegelijkertijd bieden de fosfaatrechten ook de nodige uitdagingen voor jonge ondernemers. Uitentuis: "Hoe efficiënter melkveehouders te werk gaan, hoe meer ruimte ze hebben voor fosfaat."

De KringloopWijzer

De boerderij van de familie Uitentuis heeft een fosfaatoverschot van 3 kilogram per hectare.. "We zijn zeer fosfaatefficiënt", zegt Rona. "We proberen om aankomend jaar nog

efficiënter te gaan werken. We zouden onze koeien op stal kunnen houden en ze maïs voeren, maar dat past niet bij ons." Wel wil de familie meer aandacht besteden aan de KringloopWijzer. "De KringloopWijzer vraagt meer inzicht in de bodem. Bij melkveehouders lag de focus altijd bij de koeien, ik verwacht dat die focus de komende jaren meer richting de bodem gaat."

Samenwerken

Rona vindt het interessant om verder te kijken dan het ouderlijk melkveebedrijf. Daarom is ze nu betrokken bij de opstart van een pilot. In een groep van melkveehouders, akkerbouwers, bollenboeren, een pluimveehouder, LTO-bestuurders en adviseurs wordt een innovatief plan bedacht voor de toekomstige fosfaatrechten. "We kunnen afwachten tot de regels zwart op wit staan, maar we kunnen als sector beter een eigen plan aandra-

gen", vertelt Rona. "In de pilot gaat het erom dat verschillende sectoren met elkaar gaan samenwerken, waardoor het fosfaatoverschot binnen de provincie en met elkaar wordt opgelost en de bodemvruchtbaarheid toeneemt", zo legt Uitentuis uit. "Het is krom dat er in Noord-Holland aan de ene kant mest wordt binnengereden en aan de andere kant mest wordt weggebracht. Dat proces willen we als gebied tegen het licht houden en kijken waar we lijnen korter kunnen maken."

Grondmarkt

Door de fosfaatrechten meent Rona dat melkveehouders hun land vasthouden. "De grondmarkt ligt op slot", vertelt ze. "Akkerbouwers en bollenboeren willen graag in ons gebied telen, maar melkveehouders houden hun land vast. Samenwerken in de vorm van mest en wisselteelten is niet alleen een oplossing voor de fosfaatrechten, het is ook goed voor de bodemvruchtbaarheid." In het najaar wordt de pilot aangeboden bij de gedeputeerde van provincie Noord-Holland. "De gedeputeerde heeft aangegeven hiervoor open te staan. Daarnaast hoop ik natuurlijk dat alle sectoren in de praktijk ook zo enthousiast zijn." <